

Jaarstukken 2023

24-07-2024

Externe ontwikkelingen

Bij externe ontwikkelingen waren de rentetarieven in 2023 sterk wisselend. Voor de begroting is uitgegaan van een rentepercentage van 2,5% voor langlopende leningen, wat als voldoende wordt beschouwd. De feitelijke rentetarieven zullen afhangen van factoren zoals de looptijd, gestelde zekerheden en de economische conjunctuur op het moment van lenen.

3.3.2 Rentevisie

De rente blijft nog steeds relatief laag als gevolg van het beleid van de Europese Centrale Bank (ECB), hoewel deze niet meer zo laag is als voorheen. Banken kunnen tegen redelijke voorwaarden geld lenen bij de ECB en dit vervolgens gebruiken om kredieten te verstrekken aan bedrijven en consumenten. Voor Ouder-Amstel heeft de stijgende rente een negatief effect, omdat voor toekomstige investeringen leningen moeten worden aangetrokken. In 2023 is er een langlopende lening afgesloten om aan de liquiditeitsbehoefte te voldoen. Gezien de nog steeds relatief lage rentestanden kiezen we ervoor om langlopende leningen af te sluiten met een lange rentevaste periode. Bij leningen die verband houden met specifieke investeringen wordt ook rekening gehouden met de levensduur van die investeringen bij de keuze van de rentevaste periode.

3.3.3 Risicobeheer

Met betrekking tot het risicobeheer geldt dat het uitzetten van middelen alleen is toegestaan via "schatkistbankieren". Dit systeem is per 1 januari 2014 ingevoerd, waardoor overtollige liquide middelen niet langer bij commerciële banken kunnen worden gestald. In plaats daarvan moeten ze worden gedeponereerd bij het Rijk, tegen een minimale rentevergoeding.

In het kader van het risicobeheer worden vier soorten risico's onderscheiden:

1. Renterisico: Dit risico heeft betrekking op de mogelijkheid van verlies als gevolg van renteschommelingen.
2. Kredietrisico: Dit risico ontstaat wanneer een tegenpartij niet aan haar financiële verplichtingen kan voldoen.
3. Liquiditeitsrisico: Dit risico verwijst naar de kans dat een organisatie niet in staat is om aan haar betalingsverplichtingen te voldoen.
4. Koersrisico: Dit risico treedt op bij blootstelling aan valutaschommelingen, wat kan leiden tot verliezen bij het omzetten van vreemde valuta naar de eigen valuta.

Renterisiconorm

De renterisiconorm, zoals vastgesteld in de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido), heeft als doel te voorkomen dat bij herfinanciering en/of renteherziening van leningen bij (aanzienlijk) hogere rentestanden grote schokken optreden in de hoogte van de rente die de gemeente moet betalen. Deze norm beperkt de budgettaire risico's door te stellen dat de jaarlijkse verplichte aflossingen en renteherzieningen niet meer mogen bedragen dan 20% van de totale lasten van de begroting.

Voor langlopende leningen wordt het renterisico berekend door te bepalen welk deel van de leningen in enig jaar moet worden geherfinancierd of waar op grond van de leningvoorwaarden de rente eenzijdig door de tegenpartij kan worden herzien. De wet stelt criteria voor de berekening van dit risico, zoals vastgelegd in de definitie van de renterisiconorm.

In Ouder-Amstel wordt geen tot beperkt gebruik gemaakt van geldleningen, waardoor er in de jaarrekening geen of beperkt sprake is van renterisico met betrekking tot langlopende schuldposities. De renterisiconorm speelt daarom nog geen rol in Ouder-Amstel.

Voor korte termijn financiering wordt het renterisico beperkt door de kasgeldlimiet, die beperkingen oplegt aan financiering van uitgaven met kortlopende leningen. Volgens de Wet Fido bedraagt de kasgeldlimiet 8,5% van de omvang van de begroting. Zolang deze limiet niet overschreden wordt, blijft de gemeente binnen de gestelde grenzen.

Kasgeldlimiet	1ste kwartaal	2de kwartaal	3de kwartaal	4de kwartaal
1. Toegestane kasgeldlimiet				
Begrotingstotaal 2023	43.554	43.554	43.554	43.554
- in procenten van de grondslag	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%
- in bedrag	3.702	3.702	3.702	3.702
2. Omvang vlottende korte schuld				
Opgenomen gelden < 1 jaar	-	-	-	-
Schuld in rekening-courant	-	-	-	-
Gestorte gelden door derden < 1 jaar	-	-	-	-
Totale omvang van de vlottende schuld	-	-	-	-
3. Vlottende middelen				
Contante gelden in kas	-	-	-	-
Tegoeden in rekening-courant	251	251	251	252
Overige uitstaande gelden < 1 jaar	8.371	13.743	16.666	14.558
Totale omvang van de vlottende omvang	8.622	13.994	16.917	14.810
Toets kasgeldlimiet				
Totaal netto vlottende schuld (2)-(3)	-8.622	-13.994	-16.917	-14.810
Toegestane kasgeldlimiet (1)	3.702	3.702	3.702	3.702
Ruimte (+)/Overschrijding (-) = (1)-(4)	12.324	17.696	20.619	18.512

Kredietrisico

Met de invoering van het verplichte schatkistbankieren zijn kredietrisico's bij het uitzetten van een overschot aan liquide middelen niet langer relevant. Dit komt doordat overtollige liquide middelen niet meer bij commerciële banken kunnen worden uitgezet, maar bij het Rijk moeten worden gedeponeerd.

In het verleden heeft de gemeente garanties verstrekt aan de Woningstichting Ouder-Amstel (nu Eigen Haard) en de exploitant van verzorgingshuizen (Woonzorg Nederland en particulieren). De verplichtingen die hieraan verbonden waren, zijn overgenomen door respectievelijk de Stichting Waarborgfonds Sociale Woningbouw (voor instellingen) en de Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen (voor particulieren). De gemeente fungeert slechts als achtervang op het moment dat een van deze stichtingen in financiële problemen komt.

Daarnaast staat de gemeente (gedeeltelijk) borg voor een beperkt aantal geldleningen van lokale sportverenigingen. Het risico hiervan is beperkt omdat de geldgever extra zekerheden heeft geëist.

Liquiditeitsrisico

Het beheersen van liquiditeitsrisico's omvat het regelmatig opstellen van beperkte liquiditeitsprognoses. Deze prognoses worden gebruikt om verschillende zaken te bepalen, zoals:

1. Aanpassing van geraamde rentebaten: De prognoses helpen bij het bepalen van de noodzaak tot aanpassing van de in de begroting geraamde rentebaten. Als de werkelijke liquiditeitspositie afwijkt van de verwachte, kan dit leiden tot aanpassingen in de begroting om de rentebaten in lijn te brengen met de werkelijke situatie.
2. Noodzaak tot het aantrekken van geldleningen: Door de liquiditeitsprognoses te analyseren, kan worden vastgesteld of er behoefte is aan het aantrekken van geldleningen. Als de prognoses aangeven dat er een tekort aan liquide middelen zal zijn in de toekomst, kan het nodig zijn om tijdig geldleningen aan te trekken om aan de financiële verplichtingen te voldoen.

Door deze regelmatige liquiditeitsprognoses kunnen risico's beter worden beheerst en kan de gemeente tijdig reageren op veranderingen in haar financiële positie.

Koersrisico

Koersrisico's bij beleggingen in aandelen worden op grond van de Wet Fido beperkt, omdat uitzettingen in de vorm van aandelen niet zijn toegestaan. Alleen deelnemen in ondernemingen uit hoofde van de publieke taak is geoorloofd. Ouder-Amstel is, samen met de meeste andere gemeenten, aandeelhouder van de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG). Koersrisico's zijn hierbij niet aan de orde.

3.3.4 Gemeentefinanciering

De gemeente past het omslagstelsel toe, wat betekent dat er geen directe koppeling is tussen individuele investeringen en de financiering ervan. De omslagrente wordt toegewezen aan de taakvelden en verdeeld op basis van de boekwaarde van vaste activa per 1 januari van elk jaar. Dit zorgt voor een evenredige verdeling van de financieringskosten over de verschillende activiteiten van de gemeente. Over het algemeen worden de gemeentelijke activiteiten gefinancierd met eigen middelen.

3.3.5 Relatiebeheer

De Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) is al vele jaren de huisbankier van de gemeente. Alle geldstromen tussen het Rijk en de gemeenten lopen via een rekening bij de BNG.

3.3.6 Kasbeheer

Het kasbeheer omvat het beheer van de geldstromen en de daaruit voortvloeiende saldi. Op de lopende rekening wordt het saldo aangehouden voor het dagelijkse betalingsverkeer. Vanaf 2014 maakt het schatkistbankieren onderdeel uit van het kasbeheer.

3.3.7 Administratieve organisatie en informatie-voorziening

Het monitoren van alle baten en lasten is essentieel voor een effectieve treasuryfunctie. Het regelmatig toetsen van de administratieve organisatie en informatievoorziening draagt bij aan een correcte werking en transparantie. De herziening van het treasurystatuut in 2023, met duidelijke afspraken over rollen, bevoegdheden en verantwoordelijkheden, biedt een stevig kader voor het beheer van de financiële middelen van de gemeente.